

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2017. március hó 01. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A csalás vétsége miatt **vádlott** ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa 2016. február 1. napján kihirdetett Kb.II.21/2014/41/II. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottat bűnösnek mondja ki csalás vétségének kísérletében [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés a) pontja].

A vádlottat ezért megrovásban részesíti.

A vádlottat kötelezi az eljárás során felmerült 203.764,- (kettőszázháromezer-hétszázhatvannégyszáz) forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

Indokolás:

A Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa a 2016. február 1. napján kihirdetett Kb.II.21/2014/41/II. számú ítéletével **vádlottat** az ellene a Btk. 373. § (1)-(2) bekezdés a./ pontjába ütköző csalás vétsége miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjel vádlottnak történő kiadásáról. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 203.764 forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az elsőfokú tárgyaláson jelenlévő katonai ügyész három napi gondolkodási időt tartott fenn nyilatkozatának bejelentésére, majd a törvényes határidőben a vádlott terhére bűnössége megállapítása és büntetés kiszabása érdekében fellebbezést jelentett be. Csatolta fellebbezésének írásbeli indokolását. Kifejtett álláspontja szerint két autó adás-vételéről van szó, és az adás-vételi ügyletben a vádlott a ... Kft. alkalmazottait tévedésben tartotta a ... személygépkocsi futásteljesítményét illetően. Hivatkozott arra, hogy a valótlan futásteljesítmény először a vádlott érdekkörében látott napvilágot, nevezetesen hirdetéseiben és ajánlatkérésében. A 2012. szeptember 27. napján kelt adás-vételi szerződés 6. és 8. pontja szerint az eladó a vevőt a gépkocsi műszaki állapotáról, sérüléseiről tájékoztatta, illetve az eladó felel minden olyan információ elhallgatásáért, amely a jármű értékesítését és további használatát befolyásolja. A vádlott ezt a szerződést aláírta, ugyanakkor nem tájékoztatta a sértett autókereskedő céget a személygépkocsi valós futásteljesítményéről. Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet változtassa meg, mondja ki bűnösnek a vádlottat a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a./ pontja szerint minősülő csalás vétségében és ítélje őt pénzbüntetésre,

kötelezze az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére, valamint rendelkezzen a polgári jogi igény felől.

A vádlott és védője az elsőfokú határozatot tudomásul vették.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.232/2016/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn. Álláspontja szerint a megállapított tényállás alapján a katonai tanács következtetése a törvényi tényállási elem hiányára téves, mert figyelmen kívül hagyja, hogy a vádlott tudattartalma átfogta a károkozási szándékot. Tényként megállapította ugyanis a katonai tanács, hogy a ... gépkocsi futás teljesítményét az eladáshoz a vádlott 72.000 km-ben határozta meg. A sértett ennek alapján kalkulálta a két gépkocsi közötti árkülönbözetet és kérte az 1 millió forint befizetését. Amennyiben a 180.500 km-es valódi futásteljesítménnyel tisztában van, akkor nyilvánvalóan más összegű különbözet megfizetését kéri. Minderre tekintettel a vádlott szándéka a károkozásra is kiterjedt, így terhére a másodfokú eljárásban helyes jogkövetkeztetéssel csalás vétségének kísérlete aggálytalanul megállapítható. Ezért indítványozta, hogy a fellebbviteli bíróság a vádlottat mondja ki bűnösnek az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő csalás vétségének kísérletében és alkalmazzon vele szemben megrovást, továbbá kötelezze az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A vádlott védője csatolta írásbeli észrevételeit az ügyészi fellebbezésekre. Ebben kifejtette, hogy az ítélet történeti tényállásában a futásteljesítmény megjelölése általános alanyt jelöl, az a vádlott vagy felesége által egyaránt történhetett, és nem tartalmaz megállapítást arra nézve, hogy a futásteljesítmény megjelölése szándékos vagy gondatlan magatartás miatt került-e ilyen értékkel meghatározásra. Hivatkozott arra, hogy a bűncselekmény megvalósulásához szükséges egyenes szándékkal megvalósított, célzatos magatartást a törvényszék ítélete a vádlott terhére nem állapított meg. Ezért kérte, hogy az ítélet tábla katonai tanácsa a katonai ügyészi fellebbezést alaptalanságára tekintettel utasítsa el és az elsőfokú felmentő ítéletet hagyja helyben. Egyebekben az indokolás módosítását, kiegészítését kérte, hivatkozva arra, hogy a valóságos futásteljesítmény eltitkolása nemcsak a vádlottnak állt érdekében, hanem az autókereskedő cégeknek is. Hivatkozott arra is, hogy a ... Kft. ügyvezetője ellen több rendbeli, a gépjárműkereskedés során elkövetett vagyon elleni és közbizalom elleni bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt eljárás van folyamatban. Utalt arra is, hogy nem kapott értékelést az a tény, hogy a vádlott gépjárművel együtt leadta a szervizkönyvet is, amelynek tartalma önmagában életszerűtlenné teszi a 72.000 km körüli futásteljesítményt. Hangsúlyozta, hogy **tanú1** már azt megelőzően tájékoztatta a vádlottat arról, hogy a ... személygépkocsi átvizsgálásra került és megállapították, hogy a jármű jelentős többletfutással rendelkezik, hogy erről a futási adatokat jogszerűen birtokló ... Kft. tájékoztatta volna a ... Kft. ügyvezetőjét.

A másodfokú nyilvános ülésen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség jelenlévő képviselője az írásban előterjesztett indítványát kiegészítéssel tartotta fenn. Kiegészítése szerint töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy az ítélet indokolásában szereplő tények a tényállás részét képezik. Ezért indítványozta, hogy a fellebbviteli bíróság emelje át az ítélet indokolásából 10. oldal 4. bekezdéséből azt a megállapítást, hogy „, nyilvánvaló az a következtetés, hogy elsődlegesen a vádlott érdeke volt, hogy egy alacsonyabb futásteljesítményű, de nem valós kilométeróra állású gépkocsi értékesítése során ezáltal magasabb vételárat kapjon a tulajdonában lévő gépjárműért, mintha a tényleges futásteljesítményt tüntetné fel. Így tehát a bíróságnak tényként kellett megállapítani azt, hogy a vádlottnak tudnia kellett arról, miszerint a tulajdonában lévő ... típusú személygépkocsi értékesítése során nem a valós futásteljesítmény szerepel a gépjármű kilométer órájában, így a tényleges vevőt magatartásával tévedésben tartotta, mert nem tárta fel annak

valótlanágát." Továbbá a 11. oldal 6. sorában írt azon mondatot, miszerint „Így tehát a vádlotti magatartás a tévedésben tartással valósult meg." Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság helyes jogkövetkeztetés útján állapítsa meg a vádlott bűnösségét csalás vétségének kísérletében és ezért alkalmazzon vele szemben megrovást az enyhítő körülmények számára és súlyára (jelentős időmúlás, egy kiskorú gyermek tartása, kár nem keletkezett, kísérleti szakban maradt cselekmény) tekintettel.

A vádlott védője perbeszédében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Lényegében fenntartotta és megismételte az észrevételében írtakat kiegészítve azzal, hogy amennyiben nem bűncselekmény hiánya a felmentés jogcíme, akkor bizonyítottság hiányában indokolt védence felmentése. Indoklásként arra hivatkozott, hogy a ... Kft. érdekkörébe tartozó tanúk szavahihetősége megkérdőjeleződött, **tanú2** érdektelen tanú pedig azt a tényt támasztja alá, hogy ő látta a kecskeméti autókereskedésben 185.000 km-es futásteljesítménnyel az autót eladásra kitéve. Álláspontja szerint az érdekekre és a motivációra is tekintettel kétséget kizáróan nem lehet bizonyítani a vádlott bűnösségét.

A vádlott az utolsó szó jogán hangsúlyozta, hogy nem követett el bűncselekményt, az ellene folyó büntetőeljárás alaptalan, ő az igazi károsult.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok betartásával járt el. Helyes volt az eljárása akkor is, amikor a tárgyalási időköz elteltével a Be. 287. § (4) bekezdése alapján az eljárás anyagának ismertetésével ismételte meg a büntetőeljárást. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az első tárgyalás tartására az ügyben 2014. október 28. napján került sor, ezért téves az ítélet bevezető részében írt 2014. szeptember 28-ának a rögzítése első tárgyalási napként. Ezért megállapítható, hogy a tárgyalási időközön belül került sor a folytatólagos tárgyalás megtartására. A tárgyalási időköz túllépésére figyelemmel az ezt követő, 2016. január 7-i tárgyaláson került sor a tárgyalás addigi anyagának ismertetésével tárgyalás megismétlésére a Be. 287. § (3) és (4) bekezdése alapján.

Az elsőfokú katonai tanács széles körű bizonyítási eljárást folytatott le, valamennyi lehetséges bizonyítékot beszerezte, azokat értékelte. A vádlott nem tett vallomást a tárgyaláson, ezért a bíróság a Be. 291. § (1) bekezdése alapján törvényesen olvasta fel a nyomozás során tett írásbeli vallomását, amit fenntartott, továbbá a tárgyaláson a feltett kérdésekre válaszolt. Érdemi védekezése szerint felesége hirdette meg az autót 72.000 km futásteljesítménnyel, tagadta, hogy bármiféle megtévesztő magatartást tanúsított volna.

Az elsőfokú bíróság a vádlott védekezését ellenőrizve tanúkat hallgatott ki, meghallgatta az igazságügyi írásszakértőt, valamint az igazságügyi gépjárműszakértőket. A bíróság által kirendelt gépjármű műszaki és értékbecslő szakértő szakvéleményében foglaltak figyelembe vételével az ítélet 9. oldal 4. bekezdésében megjelölt 658.000 forint, mint értékkülönbözlet számítási hiba folytán került megállapításra, az valójában 358.000 forint, így a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet ennyiben pontosítja. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások, a szakértői vélemények és az ismertetett okirati bizonyítékok alapján mérlegelési jogkörében eljárva nem fogadta el a vádlott védekezését.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács mérlegelési jogkörében megállapított ítéleti tényállása megalapozott, ugyanakkor - a kiegészített ügyészi indítvánnyal egyetértve - a következetes bírói gyakorlat alapján, miszerint az ítéletszerkesztési hiba folytán nem a történeti tényállásban, hanem az indokolás más részében rögzített tények is a tényállás részét

képezik - a jelen ügyben ugyancsak a tényállás részének tekinti az ítéletnek a bizonyítékok mérlegelése során rögzített, 10. oldal 4. bekezdését. Eszerint „a vádlott érdeke volt, hogy egy alacsonyabb futásteljesítményű, de nem valós kilométeróra állású gépkocsi értékesítése során ezáltal magasabb vételárat kapjon a tulajdonában lévő gépjárműért, mintha a tényleges futásteljesítményt tüntetné fel. Így tehát a bíróságnak tényként kellett megállapítani azt, hogy a vádlottnak tudnia kellett arról, miszerint a tulajdonában lévő ... típusú személygépkocsi értékesítése során nem a valós futásteljesítmény szerepel a gépjármű kilométer órájában, így a tényleges vevőt magatartásával tévedésben tartotta, mert nem tárta fel annak valótlanágát.” Az elsőfokú ítélet tényállásának tekinti a 11. oldal 1. bekezdését, miszerint „A vádlott cselekményével tudva arról, hogy a gépjármű kilométeróra állása nem a valós állapotot tükrözi, a vevőt megerősíti abban és nem világosítja fel arról, hogy a futásteljesítménye a gépjárműnek jelentősen magasabb és ezáltal magatartásával és hallgatásával megerősíti mivel tájékoztatási kötelezettségének nem tesz eleget, a vevőt abban a hitében hogy egy 72 ezer kilométeres futásteljesítményű autót fog megvásárolni. Így tehát a vádlotti magatartás a tévedésben tartáson valósult meg.”

Az előzőekben írt pontosítással az indoklásban tett első bírói megállapítások tényállásba történő beemelésével a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú ítélet már mindenben mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hiányosságoktól és azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa így fogadta el felülbírálata alapjául.

A másodfokú eljárásban a vádlott védője új bizonyítékra, illetve új tényre nem hivatkozott, nem merült fel továbbá olyan körülmény, amely miatt a másodfokú bíróság további bizonyítási eljárás lefolytatását tartotta volna szükségesnek. A Be. 351. § (1) és a Be. 352. § (3) bekezdésében meghatározott bizonyítékok felülmérlegelését tilalmazó rendelkezések alapján a másodfokú bíróság irányadónak tekintette az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást. Ezért a vádlott védője által a bizonyítékok újraértékelése útján a vádlott felmentésére irányuló fellebbezés eredményre nem vezethetett.

A másodfokú bíróság a vádlott bűnössége érdekében előterjesztett fellebbezést alaposnak találta.

A cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a vádlott cselekménye enyhébben bírálendő el, ezért az új büntető törvényt indokolt alkalmazni. A Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző csalást az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz. A (2) bekezdés a./ pontja szerint a büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha a csalás kisebb kárt okoz. A Btk. 459. § (6) bekezdésének a./ pontja értelmében e törvény alkalmazásában kisebb a kár 50.001 és 500.000 forint között, míg az 1978. évi IV. törvény 138/A. § a./ pontja szerint a kár kisebb, ha 50.000 forintot meghalad, de 200.000 forintot nem halad meg, a b./ pont értelmében nagyobb, ha 200.000 forintot meghalad, de 2.000.000 forintot nem halad meg. Ezen értékhatárokat figyelemmel a vádlott elkövetéskori cselekménye az 1978. évi IV. törvény szerinti Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a./ pontja szerint minősülő csalás büntetnének megállapítására lehetne alkalmas, amelynek büntetése 3 évig terjedő szabadságvesztés.

Tévedett az elsőfokú katonai tanács, amikor az általa megállapított tényállás alapján felmentő rendelkezést hozott.

Az elsőfokú bíróság álláspontját arra alapozta, hogy a csalás törvényi tényállási elemei maradéktalanul nem valósultak meg, mivel a vádlott nem okozott kárt a sértettnek. (elsőfokú ítélet

11. oldal 1-2. bekezdése) A fellebbviteli bíróság álláspontja szerint azonban a vádlott a csalás vétségének kísérletét megvalósította

A vádlott tudata átfogta, hogy a vele szerződő fél tévedésben van az általa megadott futásteljesítmény tekintetében e tévedésében őt megtartotta. A fellebbviteli bíróság álláspontja szerint a tévedésben tartás a kötelező felvilágosítás elmulasztásában valósult meg. Jogtalan haszonszerzés célzat a terhére megállapítható, hiszen nyilván magasabb egy alacsony futásteljesítményű autó vételára, mint egy magasabb futásteljesítményűé. A kárnak, a két gépjármű közötti értékkülönbség tekinthető, ami meghaladja az 50.000 forintot. A vádlott szándéka 50.000 forintot meghaladó kár okozására irányult. Az eredmény, mint tényállási elem bekövetkezésének elmaradása nem azt jelenti, hogy bűncselekmény nem valósult meg, hanem azt, hogy a vagyon elleni bűncselekmény kísérleti szakban maradt. A csalás megállapításának nem szükségszerű feltétele, hogy az elkövetési magatartás tanúsítása révén a tettes, vagy más jogtalan hasznot szerezzen, elégséges, ha a saját, vagy más részére való jogtalan haszonszerzés a tettes célja, az elkövetési magatartást e cél elérését kívánva valósítja meg. (BH.2014/69. számon közzétett eseti döntés) A vádlott jogtalan haszonszerzési céllal járt el, amikor a másik szerződő felet tévedésben tartotta, a kár bekövetkezése nem az ő magatartása miatt maradt el. A maga részéről mindent megtett, hogy célját elérje, cselekménye befejezett kísérletként értékelendő.

A másodfokú bíróság vizsgálta, hogy a vádlott cselekménye más bűncselekmény tényállási elemeit megvalósítja-e. E körben megállapította, hogy a Btk. 348. §-ban nevesített gépjármű kilométer-számláló műszer által jelzett érték meghamisítása vétsége kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást, továbbá az olyan szubszidiárius bűncselekmény, amely a súlyosabb büntetési tétellel fenyegetett csalás vétségével látszólagos alaki halmazatban áll.

Az előzőekre figyelemmel a Fővárosi Ítéletábrla Katonai Tanácsa az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította a vádlott bűnösségét a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a./ pontja szerint minősülő csalás vétségének kísérletében.

A másodfokú bíróság a jogkövetkezmény alkalmazásakor enyhítő körülményként értékelte a vádlott javára a jelentős időmúlást, hogy egy kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik, hogy a cselekmény kísérleti szakban maradt, kár nem keletkezett. Súlyosító körülményt nem talált.

Mindezen alanyi és tárgyi bűnösségi körülményekre figyelemmel a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a vádlott 2012 szeptemberében elkövetett cselekménye az elbírálás időpontjában már oly csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy vele szemben a legenyhébb büntetés kiszabása is szükségtelen, ezért őt a Btk. 64. § (1) és (2) bekezdése alapján megrovásban részesítette.

A másodfokú bíróság a vádlott bűnösségét megállapította, ezért a Be. 338. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eljárás során felmerült 203.764 forint bűnügyi költség megfizetésére.

A másodfokú bíróság ítéletével szemben a Be. 386. § (1) bekezdés a./ pontja alapján van helye fellebbezésnek.

A másodfokú bíróság ítélete a Be. 372. § (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2017. március 01.

Dr. Török Zsolt hb. ezredes s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Éva hb. alezredes s.k. előadó bíró, Dr. Mészáros László hb. ezredes s.k. bíró